

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODDELEK

SKLEP

(Pritožbi št. 35199/18 in 43635/18)

Boris POPOVIĆ
proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (drugi oddelek) je 18. marca 2021 kot senat v sestavi:

Aleš Pejchal, *predsednik*,

Egidijus Kūris,

Carlo Ranzoni, *sodnik*,

in Hasan Bakırcı, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

ob upoštevanju zgoraj navedenih pritožb, vloženih 17. julija 2018 in 3. septembra 2018,

ob upoštevanju stališč, ki jih je predložila tožena vlada, in stališč, ki jih je v odgovoru predložil pritožnik,

po razpravi sklenilo:

DEJSTVA

1. Pritožnik Boris Popović je slovenski državljan, rojen leta 1962, in živi v Kopru. Pritožnika sta pred Sodiščem zastopala Odvetniška družba Matoz, odvetniška pisarna s sedežem v Kopru (pritožba št. 35199/18), in Branko Gvozdič, odvetnik iz Sežane (pritožba št. 43635/18).

2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala A. Vran, državna odvetnica.

A. Okoliščine zadeve

3. V nadaljevanju so povzeta dejstva v zadevi, kot sta jih predložili stranki.

1. Postopki pred Okrožnim sodiščem v Kopru

4. 16. julija 2008 je zasebni tožilec L.V. vložil zasebno tožbo zoper pritožnika zaradi kaznivega dejanja žaljive obtožbe za naslednjo izjavo, ki jo je pritožnik - takrat koprski župan - podal v javnem televizijskem intervjuju 15. maja 2008:

»... [predsednik protikorupcijske komisije] ima honorarno zaposlenega bivšega šefa kriminalistične policije v Kopru, ... [L.V.], ki je odgovoren za ves kriminal, ki se v Kopru dogaja vsa ta leta, za trgovanje z drogami in za vse drugo, za pornografsko gradivo in [za njegovo dostopnost] mladoletnim osebam."

5. Med sojenjem je pritožnik trdil, da ga je več posameznikov obvestilo o vprašljivih dejavnostih L.V., zaradi česar je dal sporno izjavo. Na obravnavi 21. oktobra 2011, potem ko je pritožnik podal svoj zagovor, je na podlagi izrecnega vprašanja svojega zagovornika o viru informacij navedel, da sta mu M. K. in I. H. povedala o dejavnostih L. V., ki sta te informacije prejela od kriminalističnih preiskovalcev F. S. in V. O. Iz zapisnika o glavni obravnavi z dne 28. oktobra 2011 je razvidno, da je pritožnik predlagal, naj sodišče zasliši priči M. K. in I. H. Na obravnavi je pritožnikov zagovornik med drugim zahteval, da se kot priče v zvezi z domnevnimi kaznivimi dejanji L. V. povabijo S. V., P. O., F. S., V. O., I. D. in M. P. To zahtevo je pisno ponovil 20. decembra 2012. V svoji zahtevi je pritožnik navedel informacije, ki bi jih S.V., P.O., F.S., V.O., I.D. in M.P. lahko zagotovili v zvezi z domnevnimi kaznivimi dejanji L.V., in hkrati navedel, da mu je te informacije posredoval I.H.

6. Med sojenjem je Okrožno sodišče v Kopru zaslišalo I. H., M. K. in N. V. Po zaslišanju navedenih prič obrambe je sodišče zavrnilo pritožnikovo zahtevo, da zasliši tudi priče S. V., P. O., F. S., V. O., I. D. in M. P. Iz zapisnika obravnave z dne 13. januarja 2012 izhaja, da je sodišče na tej obravnavi odločilo, da pritožnikovo zahtevo z dne 20. decembra 2012, da se na zaslihanje povabi preostalih šest prič obrambe (glej 5. odstavek zgoraj), zavrne kot nepotrebno, pri čemer je ugotovilo, da je že zaslišalo tiste priče, ki so mu po navedbah pritožnika povedali o nepravilnostih v zadevni policijski enoti. Sodišče je v zvezi s tem poudarilo, da so priče pričale o tem, kar so povedale pritožniku.

7. Pritožnik je bil 13. januarja 2012 obsojen zaradi kaznivega dejanja razžalitve na podlagi prvega in drugega odstavka 169. člena Kazenskega zakonika (glej 14. 14spodaj) na dvomesečno pogojno zaporno kazen s preizkusno dobo dveh let. Pritožniku je bilo tudi naloženo, da na lastne stroške objavi izrek sodbe na ustreznem televizijskem kanalu.

8. Sodišče je v sodbi ponovilo, da je pritožnik sam trdil, da je bilo vse, kar je povedal o nepravilnih dejavnostih L.V., resnično in da sta mu to povedala I.H. in M.K. V zvezi z njunim pričanjem je sodišče navedlo, da je M.K. opisal L.V. kot osebo, ki je upoštevala uveljavljeno policijsko doktrino, ki je bila delavna in cenjena pri delu. M.K. je izrecno zanikal, da je pritožniku kdaj

rekel, da je bil L.V. odgovoren za ves kriminal v Kopru. Sodišče je zato menilo, da M. K. ni potrdil pritožnikovih navedb. V zvezi s pričanjem I. H. je sodišče ugotovilo, da je pri opisovanju dejavnosti L.V., I.H. uporabljal splošne izraze in veliko manj podrobnosti kot pritožnik. Poleg tega je sodišče ugotovilo, da je I. H. dajal vtis, mu je te informacije dal pritožnik in ne obratno. Nazadnje je sodišče menilo, da pričanje priče N.V. ni bilo verodostojno, ker je med drugim obtožila L.V. za kazenski postopek proti njemu, se med zaslišanjem zapletla v besedni spor z L.V. in zavrnila posredovanje nekaterih drugih pomembnih informacij.

9. Glede prič S. V., P. O., F. S. in V. O. je sodišče v sodbi navedlo, da naj bi pričale o informacijah, ki jih je pritožniku povedal I. H., ki je bil zaslišan v postopku. Poleg tega naj bi M.P. potrdil pričanje N.V. o njegovem (N.V.) srečanju z L.V. Vendar sta N.V. in L.V. pričala, da sta bila na tem sestanku sama, zato se je sodišču zdelo nepotrebno zaslišati M.P. glede te zadeve. Prav tako se je sodišču zdelo nepotrebno zaslišati I.D., ki naj bi pričal o dejavnostih L.V., namenjenih preprečevanju odkrivanja kaznivih dejanj. Ko je sodišče ugotovilo, da zaslihanje teh prič ni potrebno, je ugotovilo tudi, da je bila izpodbijana izjava vrednostna sodba, ki ni bila podana v zvezi z zgodovinskim dogodkom in katere resničnosti ni bilo mogoče dokazati.

10. Sodišče je nadalje ugotovilo, da je pritožnik že v preteklosti izražal negativne vrednostne sodbe o L.V. in Policijski upravi v Kopru. Zlasti izjave, ki jih je leta 2006 in 2007 izrekel o L.V., so bile že predmet kazenske preiskave in ločene preiskave preiskovalne komisije Državnega zbora, ki je izvajala notranji in zunanji nadzor kriminalističnega oddelka policijske uprave v Kopru in samega L.V. Pri njihovem delu niso odkrili nobenih nepravilnosti. Vendar pritožnik nikoli ni izpodbijal njihovih ugotovitev in je v svoji obremenilni izjavi iz leta 2008 ponovil iste trditve, ki so bile že preiskane. Pritožnikove nenehne trditve, da je bil L.V. odgovoren za ves kriminal v Kopru, je bilo mogoče razumeti le kot pritožnikov osebni napad na L.V. Sodišče je menilo, da pritožnik ni imel razloga, da bi verjel v zanesljivost tega, kar je javno trdil. Poleg tega izpodbijana/sporna izjava ni pripomogla k javni razpravi o vprašanih javnega interesa. Pritožnik je obtožbo podal zunaj konteksta in vprašanj pogovora.

2. Pritožbeni postopek in ustavna pritožba

11. Pritožnik se je pritožil in trdil, da je imel utemeljene razloge, da verjame, kar je o L.V. izvedel od I.H. Višje sodišče v Kopru je 24. januarja 2013 potrdilo sodbo prvostopenjskega sodišča.

12. Vrhovno sodišče je 6. marca 2014 zavrnilo pritožnikovo zahtevo za varstvo zakonitosti, vloženo zoper odločbo višjega sodišča. Menilo je, da čeprav je bila sporna izjava negativna vrednostna sodba, katere resničnosti ni mogoče dokazati, je prvostopenjsko sodišče v interesu poštenega sojenja pritožniku omogočilo, da jo pojasni in dokaže, da je imel utemeljene razloge, da verjame v njeno resničnost. Vendar pritožnik tega ni dokazal. V svoji

obrambi se je zlasti skliceval na primere, na podlagi katerih je oblikoval negativno sodbo L. V., od katerih je bila večina povezana z drugimi kazenskimi postopki zoper pritožnika. Okrožno sodišče v Kopru je zaslišalo priče in glede na pritožnikove prejšnje javno podane negativne vrednostne izjave o L.V. ki v nadaljnjih preiskavah niso bile potrjene, ocenilo, da pritožnik ni imel podlage za nadaljnje širjenje govoric o L.V., za katere je vedel, da niso resnične.

13. Ustavno sodišče je 15. februarja 2018 s šestimi glasovi proti dvema zavrnilo ustavno pritožbo, ki jo je vložil pritožnik. Večina je menila, da je pritožnik, ki je poskušal dokazati, da je imel zadostno podlago v dejstvih, da podpre svojo izjavo, imel možnost, da učinkovito pripravi obrambo. Ugotovilo je tudi, da so nižja sodišča storila napako, ko so utemeljevala zavrnitev zaslišanja predlaganih prič obrambe s sklicevanjem na naravo pritožnikove izjave kot vrednostne sodbe. Kljub temu je ugotovilo, da pritožnikova pravica do predložitve dokazov v njegovo korist ni bila kršena, saj je sodišče prve stopnje zaslišalo I. H. in M. K., ki sta mu, kot trdi pritožnik, povedala vse, na kar se je oprl v svoji obrambi. Ugotovilo je tudi, da je prvostopenjsko sodišče podrobno pojasnilo, zakaj se mu pričevanji N. V. in I. H. nista zdeli verodostojni. Kar zadeva priče S. V., P. O., I. D., F. S. in V. O., je ustavno sodišče ugotovilo, da je pritožnik v svoji ustavni pritožbi navedel razloge za zahtevano zaslihanje, ki so bili drugačni od tistih, ki jih je – kot izhaja iz sodbe prvostopenjskega sodišča – uveljavljal pred prvostopenjskim sodiščem. Ugotovilo je tudi, da pritožnik ni pojasnil pomena pričanja M. P.

B. Upoštevana domača zakonodaja

14. Ustrezne določbe Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 63/94, s spremembami) se glasijo:

169. člen

»(1) Kdor koga razžali, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do treh mesecev.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja ali na javnem shodu, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do šestih mesecev.

(3) Ne kaznuje se, kdor se o kom žaljivo izrazi v znanstvenem, književnem ali umetniškem delu, v resni kritiki, pri izvrševanju uradne dolžnosti, časnikarskega poklica, politične ali druge družbene dejavnosti, pri obrambi kakšne pravice ali pri varstvu upravičenih koristi, če se iz načina izražanja ali iz drugih okoliščin vidi, da tega ni storil z namenom zaničevanja.

...."

PRITOŽBE

15. V obeh pritožbah se je pritožnik pritožil na podlagi 6. člena konvencije, da mu je bila kršena njegova pravica do poštenega sojenja, ker ni mogel doseči navzočnosti in zaslišanja prič obrambe. Zato mu je bila odvzeta možnost, da dokaže obstoj podlage v dejstvih sporne izjave. V pritožbi št. 35199/18 se je pritožnik pritožil tudi zaradi kršitve 10. člena konvencije.

16. Pritožnik se je pritožil na podlagi 13. člena konvencije, da je ustavno sodišče, namesto da bi zadevo vrnilo v ponovno preučitev prvostopenjskemu sodišču, preučilo njegovo zahtevo za privedbo prič in ga zato prikrajšalo za učinkovito pravno sredstvo. V zvezi s tem se je pritožnik v pritožbi št. 43635/18 na podlagi 6. člena pritožil, da je ustavno sodišče storilo napako, ko je zavrglo njegovo pritožbo, in trdil, da je v ustavni pritožbi potrebo po zaslišanju prič utemeljil enako kakor v zahtevi po dokazih z dne 19. decembra 2011.

PRAVO

A. Združitev pritožb

17. Glede na podobno vsebino pritožb se Sodišču zdi primerno, da ju preuči skupaj v eni odločbi.

B. Pritožba na podlagi 6. člena konvencije glede zaslišanja prič

18. Pritožnik se je pritožil, da so domača sodišča s tem, ko so zavrnila zaslišanje šestih prič obrambe, katerih pričanje bi lahko dokazalo obstoj podlage v dejstvih za sporno izjavo, kršila 6. člen konvencije, ki se, kolikor je to pomembno, glasi:

“1. Vsakdo ima pravico, da ... o kakršnih koli kazenskih obtožbah zoper njega pravično ... odloča ... sodišče.

...

3. Kdor je obdolžen kaznivega dejanja, ima naslednje minimalne pravice:

...

(d) da zaslišuje oziroma zahteva zaslišanje obremenilnih prič in da doseže navzočnost in zaslišanje razbremenilnih prič ob enakih pogojih, kot veljajo za obremenilne priče;

...”

1. Navedbe strank

19. Po mnenju vlade pritožnik ni utemeljil svojega dokaznega predloga glede zaslišanja preostalih šestih prič. Po zaslišanju I. H. in M. K., ki sta bila vir informacij za pritožnika, so sodišča menila, da pritožnik ni dokazal

pomembnosti zaslišanja omenjenih prič za izid zadeve. Čeprav je Okrožno sodišče v Kopru zavrnilo pritožnikove zahteve za njihovo zaslišanje utemeljilo z napačnimi razlogi, je pritožniku vendarle dalo možnost, da pojasni svojo izjavo in dokaže, da je imel utemeljene razloge, da je verjel v resničnost sporne izjave. Sklicujoč se na sodbo prvostopenjskega sodišča, je vlada trdila, da je bil pritožnik seznanjen z rezultati zunanje in notranje preiskave v zvezi z L.V. na podlagi pritožnikovih predhodnih izjav; pritožnik ni izpodbijal ugotovitev te preiskave; prav tako ni izpodbijal, da je bila sporna izjava dejansko ponovitev njegovih prejšnjih izjav ali da je temeljila na "novih" govoricah in da bi želel dokazati njihovo resničnost (glej 10 odstavek zgoraj).

20. Pritožnik je trdil, da je prvostopenjsko sodišče zavrnilo preučitev teh dokazov zaradi napačne ugotovitve, da njegove izjave ni mogoče dokazati z zaslišanjem predlaganih prič. Zavrnilo pridobitve dokazov se ni nanašala na pričanje prič I. H. in M. K. Pritožnik je nadalje trdil, da sta I. H. in M. K. v svojih pričanjih potrdila trditve, ki jih je navedel v svoji obrambi.

2. Presoja Sodišča

21. Sodišče ponovno poudarja, da je dopustnost dokazov praviloma predmet urejanja nacionalne zakonodaje in presoje domačih sodišč, ki presojuje dokaze, ki so jim predloženi, ter ustreznost dokazov, ki jih želi predložiti obtoženec (gl. *Perna proti Italiji* [VS], no. 48898/99, 29. odstavek, ESČP 2003-V). V zvezi s pravico do navzočnosti in zaslišanja "prič v imenu" obrambe je Sodišče pojasnilo in ponovilo splošna načela v *Murtazaliyeva proti Rusiji* ([VS], št. 36658/05, 139. odstavek, 144.–149. odstavek in 158.–167. odstavek, 18. december 2018). V tej zadevi (158. odstavek) je Sodišče oblikovalo naslednji tristopenjski preizkus za primer, ko je bila v skladu z nacionalno zakonodajo podana zahteva za zaslišanje prič v imenu obtoženca.

“1. Ali je bila zahteva za zaslišanje prič zadostno utemeljena in ustrezna glede na predmet obtožbe?

2. Ali so domača sodišča upoštevala pomen tega pričanja in zadostno utemeljila svojo odločitev, da na sojenju ne zaslišijo prič?

3. Ali je odločitev domačih sodišč, da ne zaslišijo prič, spodbijala splošno poštenost postopka?»

22. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da je pritožnik svojo zahtevo za zaslišanje S.V., P.O., F.S., V.O., I.D. in M.P. utemeljil s sklicevanjem na informacije, ki naj bi jih prič imele o nekaterih dogodkih, povezanih s kaznivimi dejavnostmi L.V. in njegovo odgovornostjo za kriminal v Kopru (glej 5. odstavek zgoraj). Sodišče je tako lahko sprejelo, da bi v danih okoliščinah zahteva za zaslišanje zgoraj omenjenih prič lahko bila pomembna za predmet obtožbe. Vendar pa je, kot je pritožnik sam potrdil na obravnavi pred prvostopenjskim sodiščem, utemeljil svojo sporno izjavo z

informacijami, ki sta mu jih podala M. K. in I. H. (glej 5 odstavek zgoraj). Oba sta bila zaslišana na obravnavi. V teh okoliščinah in ob upoštevanju pričevanj M. K. in I. H. ter rezultatov preiskav, ki so bile že opravljene v zvezi s predmetom sporne izjave pritožnika (glej 8 odstavek in 10 odstavek zgoraj), bi bilo od pritožnika pričakovati, da bo navedel nove razloge za zaslišanje teh prič.

23. V zvezi z razlogi, ki so jih domača sodišča navedla za svojo odločitev, da ne zaslišijo teh šestih prič, Sodišče ugotavlja, da je Okrožno sodišče v Kopru na obravnavi 13. januarja 2012 odločilo, da jih ne bo zaslišalo (glej 6 odstavek zgoraj). Iz sodnih zapisnikov je razvidno, da se je sodišču zdelo nepotrebno pozvati te priče, ker je že zaslišalo priči (I. H. in M. K.), ki sta bili po mnenju pritožnika vir informacij, ki jih je nato ponovil v svoji sporni izjavi.

24. To vprašanje je bilo obravnavano tudi v sodbi Okrožnega sodišča v Kopru z dne 13. januarja 2012 (glej 8 odstavek zgoraj). Kot je razvidno iz obrazložitve sodbe, je sodišče ponovno štelo pričanje prič S. V., P. O., F. S., V. O., M. P. in I. D. za nepotrebno, saj naj bi pričale o tem, kaj so I. H., M. K. in N. V., ki so bili zaslišani v postopku (glej 9. odstavek zgoraj), domnevno povedale pritožniku. Sodišče je poleg tega menilo, da nadaljnje zaslišanje teh prič ni bilo potrebno, ker je bila sporna izjava vrednostna sodba, katere resničnosti ni bilo mogoče dokazati. Te trditve, ki jo je očitno podprlo tudi vrhovno sodišče (glej 12 odstavek zgoraj), ni mogoče sprejeti, saj je tovrstne vrednostne sodbe mogoče utemeljiti z zadostno podlago v dejstvih. Vendar Sodišče ugotavlja, da je ustavno sodišče upoštevalo napačno stališče nižjih sodišč glede te točke in nadaljevalo podrobno presojo poštenosti postopka (glej 13. odstavek zgoraj). Zato in ob upoštevanju razlogov, ki so jih sodišča kljub temu navedla v zvezi z zavrnitvijo zaslišanja teh prič in vodenjem postopka kot celote (glej 6, 8–10, 12, 13. odstavek zgoraj), Sodišče ugotavlja, da ta trditev nižjih sodišč na koncu ni vplivala na pritožnikove pravice do obrambe. Ponovno poudarja, da ni naloga sodišča ukvarjati se z dejanskimi in pravnimi napakami, ki jih domnevno zagrešijo domača sodišča, razen če take napake kršijo pravice in svoboščine, ki jih zagotavlja konvencija.

25. Za presojo pritožnikove pritožbe je pomembno, da so domača sodišča zavrnila njegovo zahtevo za zaslišanje dodatnih šestih prič obrambe z obrazloženim sklepom, ki se med drugim nanaša na pričanja drugih dveh prič obrambe I. H. in M. K., ki sta bili – kot zatrjuje pritožnik sam – njegov vir informacij. Sodišče meni, da so bili razlogi, ki so jih navedla sodišča, zadostni, torej sorazmerni z razlogi, ki jih je navedla obramba (glej 22. odstavek zgoraj in *Murtazaliyeva*, navedeno zgoraj, 146.–166. odstavek).

26. Sodišče bi poudarilo, da je pritožnik s pomočjo poklicnega odvetnika lahko učinkovito vodil svojo obrambo, neovirano komentiral obremenilne dokaze in predložil dokaze, za katere je menil, da so pomembni za njegovo obrambo (glej tudi 12 odstavek zgoraj). Svojo obsodbo je lahko izpodbijal na

treh ravneh pristojnosti: pred Višjim sodiščem v Kopru, vrhovnim sodiščem in ustavnim sodiščem. Slednje je vsebinsko obravnavalo utemeljenost pritožnikove pritožbe v zvezi z njegovimi pravicami do obrambe. Vendar je ugotovilo, da se pritožnik v svoji ustavni pritožbi pri utemeljevanju svoje zahteve za zaslišanje teh prič ni skliceval na iste razloge kot pred nižjimi sodišči (glej 13 odstavek zgoraj).

27. Ob upoštevanju teh ugotovitev Sodišče zaključuje, da ni videti, da bi odločitev domačih sodišč, da ne bodo zaslišala S. V., P. O., F. S., V. O., M. P. in I. D., spodkopala splošno poštenost postopka.

28. Iz tega sledi, da je treba pritožbo zavrniti kot očitno neutemeljeno v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije.

C. Druge pritožbe

29. Pritožnik se je skliceval na 10. člen v zvezi z zavrnitvijo zaslišanja šestih prič obrambe na domačih sodiščih in trdil, da ni mogel dokazati, da je imel tehtne razloge za prepričanje o resničnosti sporne izjave (glej 15odstavek zgoraj). Sodišče je to pritožbo že preučilo v skladu s 6. členom konvencije in ugotovilo, da je imel pritožnik dejansko možnost predložiti dokaze, pomembne za njegovo obrambo (glej 25.–28. odstavek zgoraj). Tu ne najde razloga za drugačno stališče.

30. Poleg tega je pritožnik na podlagi 6. člena samostojno in v povezavi s 13. členom konvencije ustavnemu sodišču očital, da je zavrglo njegovo ustavno pritožbo, ne da bi mu dalo možnost pojasniti domnevno neskladje med razlogi za zahtevo za zaslišanje šestih prič, ki jih je navedel pred ustavnim sodiščem, in razlogi, ki jih je v zvezi s tem navedel pred nižjimi sodišči. Trdil je, da so nižja sodišča v zvezi s tem napačno povzela njegove trditve. Sodišče ugotavlja, da pritožnik v svojih pritožbah ni izpodbijal načina, kako so bile njegove trditve predstavljene v odločbah sodišč, ampak je to vprašanje predstavil šele pred Sodiščem. Sodišče zato meni, da je ustavno sodišče, ki ni moglo odstopiti od nespornih ugotovitev nižjih sodišč, ustrezno utemeljilo zavrnitev pritožnikove zahteve za zaslišanje teh prič.

31. To pomeni, da so pritožnikovi preostali očitki očitno neutemeljeni in jih je treba zavrniti v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije.

Iz teh razlogov Sodišče soglasno

odloči, da pritožbi združi;

razglaša, da sta pritožbi nesprejemljivi.

POPOVIČ proti SLOVENIJI, SKLEP

Sestavljeno v angleškem jeziku in uradno poslano v pisni obliki
17. junija 2021.

{podpis_p_2}

Hasan Bakırcı
namestnik sodnega tajnika

Aleš Pejchal
predsednik